

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/31/2017
Identifikačné číslo spisu:	9017200084
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:9017200084.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému Z. Y. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 23. januára 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného Z. Y. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 14. januára 2016, sp. zn. 2To/169/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Z. Y. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 13. novembra 2015, sp. zn. 6T/95/2015, uznal obvineného Z. Y. vinným zo zločinov znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Tr. zák. a obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Tr. zák., ktoré mal spáchať tak, že 30. marca 2015 v presne nezistenom čase vo večerných hodinách v bytovom dome na ulici B. v V. v byte č. XX násillím donútil poškodenú E. L., nar. XX. E. XXXX, bytom E. P. 2702/3, Trenčín, s ktorou intímne žije zhruba 7 rokov, k súložiu a to takým spôsobom, že keď ležala na gauči pristúpil k nej, začal ju obchytkávať, pretočil ju na chrbát, začal ju päsťami udierať po celom tele, nadával jej do kuriev, strhol z nej nočnú košeľu, poškodená sa bránila, kričala aby prestal, kopala do neho, páchatel' ju priľahol, chytil jej ruky a vykonal na nej súlož, počas súložu náhle prestal, poškodenú stále jednou rukou násillím držal na gauči a druhou rukou jej strčil vibrátor dlhý cca 20 cm do konečníka a zároveň pokračoval v súložu, následkom čoho pocítila bolesť v oblasti konečníka a začala z konečníka krváčať na čo obvinený prestal, následne sa nad poškodenú postavil a vymočil sa na ňu, po tomto sa išla osprchovať a v čase okolo 00.00 hod. z 30. marca 2015 na 31. marca 2015 chcela odísť z bytu, avšak obvinený zamkol dvere, zaspal na gauči, kde poškodená si ľahla na zem a zaspala, keď sa zobudila chcela odísť z bytu, ale dvere boli zamknuté, opäť zaspala a v čase okolo 03.30 obvineného zobudila, ten jej otvoril dvere a odišla preč, čím jej bez oprávnenia bránil užívať osobnú slobodu.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 37 písm. h), m) a § 38 ods. 4 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov a osem

mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, na ktorého podklade Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom zo 14. januára 2016, sp. zn. 2To/169/2015, podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por. bez zmeny skutkového stavu uznal obvineného Z. Y. vinným zo zločinov znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. a sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Tr. zák. a z prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Tr. zák. a uložil mu podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. s prihliadnutím na § 37 písm. h), m) a § 38 ods. 4 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov a osem mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Zároveň podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie prokurátora.

Proti rozsudku krajského súdu, ktorý bol obvinenému doručený 16. februára 2016 a jeho obhajkyni 11. februára 2016, podal obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne 2. februára 2017 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a f) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený poukazuje najmä na výpovede poškodenej E. L. namieta, že orgány činné v trestnom konaní v celom trestnom konaní verili iba poškodenej, ktorá je alkoholičkou a trpí epilepsiou, pričom súd sa nezaoberal dôveryhodnosťou jej výpovedí a to za situácie, že jeho vina je preukázaná výlučne jej výpoveďami. V tejto súvislosti súdu prvého stupňa tiež vytýka, že nevyhovel jeho požiadavke, aby poškodená bola vypočutá v jeho prítomnosti a odmietol tiež konfrontáciu medzi nimi. Preto je presvedčený, že napadnutými rozhodnutiami boli zásadným spôsobom porušené jeho práva na obhajobu, pričom opäť zdôraznil, že orgány činné v trestnom konaní vyhodnocovali dôkazy jednostranne iba v prospech poškodenej. Považuje preto za dôvodné, aby ho súd podľa § 285 písm. a) Tr. por. spod obžaloby oslobodil.

Pre úplnosť treba uviesť, že podaniu dovolania prostredníctvom obhajkyne predchádzala žiadosť obvineného o jej ustanovenie z 18. júla 2016, v ktorej obvinený priamo uvádza námietky, ktoré podradil pod dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por. a ktorými pomerne obsilrne spochybňuje hodnovernosť poškodenej, polemizuje so skutkovými závermi súdov prvého a druhého stupňa a namieta, že výsluch poškodenej bol vykonaný v jeho neprítomnosti. Na uplatnení všetkých týchto dovolacích dôvodov pritom zotrval obvinený aj v podaniach, ktoré po podaní dovolania doručil súdom jednotlivých stupňov.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného rekapituluje dôvody napadnutého rozsudku krajského súdu s tým, že podľa jeho názoru vykonali súdy všetky potrebné dôkazy v rozsahu nevyhnutnom na objasnenie skutkového stavu veci a tieto správne vyhodnotili jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach a dospeli k správnym skutkovým i právnym záverom. Navrhol preto, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), f), g), i) Tr. por. nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom je potrebné k veci najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný

prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je totiž na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť alebo meniť len odvolací súd. Dovolací súd tak nemôže na podklade dovolania obvineného posudzovať úplnosť skutkových zistení a ani nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy. Výslovne to vyplýva zo znenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por., podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť. Preto dovolacie námietky obvineného spochybňujúce správnosť skutkových zistení alebo vyjadrujúce nesúhlas s tým, ako súdy prvého a druhého stupňa hodnotili vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiaden dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 Tr. por.

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. [rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 120/2012]. Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Tr. por.

V kontexte uvedeného najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že z vyššie zrekapitulovaných dôvodov dovolania, tak ako ich vecne vymedzil obvinený či už priamo alebo prostredníctvom obhajkyne, s výnimkou námietky, že poškodená bola na hlavnom pojednávaní vypočutá v jeho neprítomnosti, vyplýva, že nimi v skutočnosti spochybňuje hodnotenie vykonaných dôkazov, keď v podstate tvrdí, že súdy oboch stupňov opreli svoje rozhodnutia iba o výpoveď poškodenej, ktorú hodnotili jednostranne v jeho neprospech. Ide tak zjavne o skutkové námietky, ktorými sa obvinený snaží dosiahnuť revíziu skutkových zistení a ktoré vecne nezodpovedajú ním použitým ale ani iným dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 Tr. por. Námietky skutkovej povahy sú totiž uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Dovolací súd sa preto takýmito skutkovými námietkami obvineného nemohol zaoberať (primerane napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že poškodená bola vypočutá na hlavnom pojednávaní v jeho neprítomnosti, ktorá by v prípade jej preukázania mohla zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., najvyšší súd v prvom rade uvádza, že v prípade obetí sexuálnych trestných činov, ktoré vnímajú trestné konanie často ako utrpenie, najmä ak sú nedobrovoľne konfrontované s obvinenými, sa pri posudzovaní otázky, či v takomto konaní bolo zachované právo obvineného na spravodlivý súdny proces, súčasťou ktorého je aj právo na obhajobu, musí vziať do úvahy aj právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života obete, garantované čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto aj Európsky súd pre ľudské práva uznáva, že v trestnom konaní vo veciach sexuálnych trestných činov môžu byť uskutočnené isté opatrenia s cieľom ochrany obete za predpokladu, že takéto opatrenia možno zosúladiť s riadnym a účinným výkonom práv obvineného.

V tomto smere považuje dovolací súd za podstatné, že hoci poškodená E. L. bola na hlavnom pojednávaní vypočutá v neprítomnosti obvineného, jej výsluch bol vykonaný za účasti jeho obhajkyne, ktorá mala možnosť klásť jej otázky, čo aj využila. Z pohľadu práva obvineného na obhajobu je významný tiež to, že bezprostredne po vypočutí poškodenej bol obvinený nielen oboznámený s jej výpoveďou, ale aj on mal možnosť položiť jej prostredníctvom predsedu senátu otázku, čo tiež urobil, a v neposlednom rade sa ihneď po jej výsluchu na hlavnom pojednávaní mohol vyjadriť k celej jej výpovedi a tak ju spochybniť. Neuniklo pritom pozornosti dovolacieho súdu, že rozhodnutie o žiadosti poškodenej, aby bol jej výsluch pred okresným súdom vykonaný v neprítomnosti obvineného, ponechali procesné strany bez akýchkoľvek námietok na rozhodnutie predsedu senátu. V posudzovanej veci tak nedošlo k žiadnemu porušeniu práva obvineného na obhajobu a už vôbec nie k zásadnému, ako vyžaduje ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Ani tento dovolací dôvod tak nie je v danej veci zjavne splnený.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného Z. Y. podľa § 382 ods. 1 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.